

Mairead Maguire

Barış için adanmış bir ömür ve yılmaz bir mücadeleci

Nobel Barış Ödülü sahibi en genç ilk kadın sıfatını alan Kuzey İrlandalı barış aktivisti Mairead Maguire, ülkesi Kuzey İrlanda'dan

başlattığı insan hakları ve barış mücadelesini, Kürdistan Halk Önderi Abdullah Öcalan'a dönük işkencenin durdurulması talebinden Filistin halkına yönelik İsrail saldırılarının durdurulması için mücadeleye kadar, dünyanın dört bir yanındaki sorunlara karşı duyarlılıkla sürdüren yorulmak bilmez bir direnişçi kadını.

Kuzey İrlanda'nın Belfast kentinde, Roma Katolik kilisesine bağlı bir topluluk içinde, 27 Ocak 1944 yılında doğdu. Sekiz çocuklu Andrew ve Margaret Corrigan çiftinin ikinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Özel bir Katolik okulunda 14 yaşına kadar sürdürdüğü eğitimini ailesinin maddi olanaklarının yetersizliği nedeniyle sonlandırmak zorunda kaldı. Bir Katolik toplum merkezinde bir süre çocuk bakıcısı olarak çalıştıktan sonra eğitimini sürdürmek için bir miktar para biriktirmeyi başardı ve bir ticaret kolejinde bir yıl okuduktan sonra, 16 yaşında bir yerel fabrikada muhasebe memuru olarak çalışmaya başladı. Roma Katolik Kilisesi mensuplarının gönüllü sosyal hizmet kuruluşu Legion of Mary'nin çalışmaları kapsamında, düzenli olarak akşamları ve hafta sonları çocuklarla birlikte çalışmalar yapıyor ve cezaevindeki tutuklulara ziyaretler gerçekleştiriyordu. 21 yaşına geldiğinde Guinness bira fabrikasında sekreter olarak çalışmaya başladı ve bu işi 1976 yılı Aralık ayına kadar sürdürdü.

Barış aktivistiğine götüren dönüm noktası

10 Ağustos 1976 yılında yaşanan trajik bir olay, Mairead Corrigan'ın sonraki yaşamına damgasını vuracak ve Onu bir barış aktivistine dönüştürecek! O gün, kızkardeşi Anne Maguire üç küçük çocuğu ile birlikte alışverişten dönerken kontrolünü kaybedip kaldırılma çarpanı bir araba onlara çarptı. Kazada Anne'in 8 yaşındaki ve 6 aylık iki çocuğu olay yerinde, 2 yaşındaki diğer çocuğu da ertesi gün hastanede yaşamını yitirdi. Anne da daha sonraları bu acıya dayanamayarak intihar edecekti. Kazaya sebep olan araçta, Geçici İrlanda Cumhuriyeti Ordusu (Provisional Irish Republican Army-PIRA) ile ilişkide olmak suçlamasıyla üç yıl hapis yattıktan sonra kısa bir süre önce cezaevinden çıkmış olan Danny Lennon ve bir arkadaşı bulunuyordu. Lennon ve arkadaşı uzun namlulu bir silah olayın olduğu Andersonstown'dan başka bir alana götürüyorlardı. İngiliz askerleri silahın kendilerine doğrultulduğu iddiasıyla arabaya ateş açtılar ve direksiyondaki Lennon anında öldürülürken arkadaşı ağır yaralandı. Kontrolöden çıkan araç kaldırılma çıkarak Anne ve üç çocuğuna çarptı.

Kitle hareketinin liderliği

Olay anında arabasıyla oradan geçmekte olan Betty Williams, İRA'yı İngiliz devriyesine ateş açıp kazaya neden olmakla suçladı. Sonraki günlerde Protestanlar ve Katoliklerden bir barış dilekçesi için imza toplamaya başladı ve Belfast'da 200 kadar kadının katıldığı bir barış yürüyüşü organize etmeyi başardı. Yürüyüş kolu Mairead'ın evinin yakınından geçiyordu ve Mairead yürüyüşe katılarak Betty Williams ile birlikte neredeyse kendiliğinden gelişen bir kitle hareketinin liderleri haline geldiler.

Bir sonraki yürüyüş üç küçük çocuğun toprağa verildiği mezarlıkta 10 bin Protestan ve Katolik kadının katılımıyla gerçekleşti. Aralarında Mairead ve Betty'nin

de bulunduğu yürüyüşçüler PIRA mensuplarının saldırısına uğradı. Ay sonunda ise, Mairead ve Betty 35 bin Cumhuriyetçi ve Kralliyet yanlısını barış talebiyle Belfast caddelerinde birlikte yürütmeyi başardılar.

"Barış için Kadınlar"

Başlangıçta kendilerini "Barış için Kadınlar" olarak tanımlamışken daha sonra tanınmış gazeteci Ciaran McKeown'un hareketinde yer almasıyla birlikte erkekleri de kapsayan genel bir ad aldılar: "Community of Peace People" (Barış İnsanları Topluluğu) veya kısaca "Peace People" (Barış İnsanları.) Mairead, İrlanda'da Protestanlar ile Katolikler arasındaki ayrışmada ifadesini bulan, özünde İngiliz Kralliyet hegemonyasını kabul etmek ya da İrlanda'nın bağımsızlığını talep etmekten kaynaklanan çatışma ortamının şiddetle değil ancak yeniden eğitimle sona erdirilebileceğine inanmıştı. Barış İnsanları Topluluğu, iki haftada bir yayınlanan "Peace by Peace" (Barışla Barış) adlı bir gazete çıkardı, Belfast zindanlarındaki tutuklu aileleri için otobüs hizmeti sundu ve barışa desteği büyüme çabasını geliştirdi. Mairead Corrigan (sonradan Maguire) ve Betty Williams bu çabalarından dolayı, 1977 yılında, 1976 Nobel Barış Ödülü'ne değer görüldüler. O zaman 32 yaşında olan Mairead, 2014 yılında Malala Yousafzai Nobel Barış Ödülü'nü kazanıncaya kadar, bu ödülü alan en genç kişiydi.

Betty Williams Barış İnsanları Topluluğu'ndan 1980 yılında istifa etmesine karşılık Mairead günümüze kadar da topluluğun çalışmalarına katılmaya devam etmiş ve onur başkanı olarak rolünü sürdürmüştür. Topluluk, başlangıç yıllarından sonra daha global bir çerçevede faaliyetlerini geliştirmiş; sosyal konulardan politik konulara kadar geniş bir yelpazede dünya çapında çalışmalar yürütmüştür.

Politik tutuklular yararına kampanyalarda yer aldı

Kızkardeşinin intiharı sonrası Mairead, Eylül 1981'de kızkardeşinin dul eşi Jackie Maguire ile evlendi. Bu evlilikten iki çocukları oldu.

Mairead Maguire 1981 yılında, insan haklarını savunmayı amaç edinen ve hiçbir mezhebe bağlı olmayan Adalet Yönetimi Komitesi'ni kurdu. Kürtaja, ölüm cezasına ve ötenaziye karşı olan, Tutarlı Yaşam Etiği adlı yaşam yanlısı gruba üye oldu. Dünya çapındaki politik tutuklular yararına geliştirilen bir dizi kampanyada yer aldı. 1993 yılında, kendisi gibi Nobel Barış Ödülü almış altı kişiyle birlikte, muhalefet lideri Aung San Suu Kyi'nin tutuklanmasını protesto için yasadışı olarak Tayland'dan Myanmar'a geçmeye çalıştılar ancak başarısızdılar. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan üzerindeki işkencenin son bulması için 2008'de Türkiye'ye dönük bir çağrı metnini ilk imzalayanlardan biriydi. Keza Ekim 2010'da, Nobel Barış Ödüllü Liu Xiaobo'ya dönük ev hapsinin son bulması için Çin'e hitaben bir çağrı metnini de imzaladı. 2003 yılında, Birleşmiş Milletler'in 1998 yılı perspektifini 21. Yüzyılın ilk on yılına taşımak amacıyla kurulan Uluslararası Koalisyon'un onur listesinde yer almak üzere seçildi. "Dünya Ço-

cukları için Bir Şiddetsizlik ve Barış Kültürünü Geliştirmenin Uluslararası On Yılı" şiarıyla yürütülen bu çalışma ulusal ve uluslararası grupları kapsıyordu.

Nobel Kadınları İnişiyatifi'ni kurdular

2006'da, Nobel Barış Ödülü almış olan altı kadın; Mairead Maguire, Betty Williams, Şirin Ebadi, Wangari Maathai, Jody Williams ve Rigoberta Menchu Tum, Nobel Kadınları İnişiyatifi'ni kurdular. İnişiyatif kendisini; Kuzey ve Güney Amerika, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika'yı temsil eden; barış, adalet ve eşitlik için, dünya çapında kadın haklarını desteklemek amacıyla yapılan çalışmaların güçlendirilmesine destek için, sahip oldukları sıradışı tecrübeleri birleştirmeyi kararlaştıran kadınlar olarak tanımladı.

Maguire, dünyadaki sosyal ve politik eşitsizlik ve demokrasiden yoksunluğa karşı geliştirilen Occupy hareketini destekledi ve ABD'nin gizli belgelerini kamuoyuna açıklayan WikiLeaks'in editörü Julian Assange'ın çok cesaretliliğini ifade etti. Aynı şekilde, WikiLeaks'a gizli belgeler sızdırmakla suçlanıp tutuklanan Irak'daki ABD askerlerinden Chelsea Manning'i de takdir edip, "Gerçeği söyleyerek muazzam bir cesaretle sergilediler." diyerek şunu ekledi: "Amerikan hükümeti ve NATO, Irak ve Afganistan'ı yıktı. Bundan sonraki hedefleri Suriye ve İran olacak!"

Mairead Maguire, Dublin'deki Trinity Koleji'nin İrlanda Ekümenik Okulu'ndan bir derece kazandı. Değişik kiliselerarası ve dinlerarası organizasyonlarda çalıştı. Uluslararası Barış Konseyi'nin bir konsülü olarak hizmet vermektedir. Aynı zamanda, Metodist Teolojik Koleji'n ve Kuzey İrlanda Entegre Eğitim Konseyi'nin patronlarından.

Maguire, ABD ve İngiltere'nin, başta Irak ve Afganistan olmak üzere, Orta Doğu'daki politikalarını, özellikle de Barack Obama'nın liderliğini eleştirmiştir. ABD'deki eylemleri nedeniyle zaman zaman yasalarla karşı karşıya gelmiştir. 2012'de davet edildiği Şikago'daki Nobel zirvesinin ABD Devlet Departmanı tarafından yapılabileceğini öğrenince; Nobel Barış Ödülü kazananların, savaşa devam eden, temel sivil özgürlükleri, insan haklarını ve uluslararası yasaları çiğneyen bir devlet departmanı tarafından konuk edilmemesi gerektiğini belirterek, katılmaktan vazgeçmiş ve onları çifte standart uygulamakla suçlamıştır.

'Ölen çocukları gördüm'

Mairead Maguire, BM'nin yüzbinlerce insanın ölümüne yol açan, Irak'a dönük yaptırımlarını sert bir şekilde eleştirmiş; "bir tür bomba", "silahlardan bile daha gaddar" şeklinde tanımlayıp haksız ve gayri insani olarak nitelendirmiştir. 1999 yılında Irak'a yaptığı ziyaret sırasında Barack Obama ve Tony Blair'e, bombardımanların durdurulması ve BM yaptırımlarının kalkmasına izin verilmesi için insanın şu sözlerle haykırarak çağrı yapmıştır; "Anneleri yanıbaşlarında ve hiçbir şey yapamaz halde ölen çocuklar gördüm. Onlar asker değil." Eylül 2001'de İkiz Kuleler vurulduktan sonra ABD'nin Afganistan'a müdahale kararını protesto için eylemlerde yer aldı. 2003'deki Irak işgali öncesinde ve sonrasında işgalin durdurulması için devletler, kurumlar ve kitleler nezdinde girişimlerde bulundu, çağrılar yaptı, protesto eylemlerine katıldı. 17 Mart 2003'de BM Merkezi önünde Frida Berrigan isimli aktivist ile birlikte savaşı protesto etti ve bu eylem sıra-

sında tutuklandı. 19 Mart'da ise New York'da 300 kişilik bir kitleye hitap ederek, Irak halkına karşı en ağır silahlarla suç işlendiğini dile getirdi. Aynı süreçte Beyaz Saray önünde, 30 günlük nöbet ve 40 günlük açlık grevi eylemlerini gerçekleştirdi. Bu eylemlerine Pax Christi USA üyeleri ve Hristiyan kilise liderleri de katıldılar. Maguire 27 Mart'da, savaşı protesto için yapılan bir eylemde Beyaz Saray yakınındaki bir güvenlik barikatını aşmaktan 65 eylemciyle birlikte, ABD yetkililerince tutuklandı ve ABD'ye daha sonraki girişlerinde hep sicil soruşturmalarna tabi tutuldu. Daha sonraları, Guatemala ve Virginia'da da kısa süreli alıkonmalar yaşadı.

ABD basınına savaşa dair gerçekleri çarpıtmakla suçlamanın yanısıra, Barack Obama ve Tony Blair'in yasadışı bir şekilde dünyayı savaşa sürüklemek ve insanlığa karşı suç işlemekten sorumlu tutulmaları gerektiğini savundu.

Obama 2009 yılında Nobel Barış Ödülü'ne değer bulduğunda hayal kırıklığını ifade eden Maguire, Afganistan'da diyalog ve görüşme yerine savaşa ve işgal politikasını sürdüren birine, isteği dışında insanlığı savaşa sürükleyen dünyanın en militarist ülkesinin liderine bu ödülü vermenin, dünyanın dört bir yanındaki insanlar tarafından, onun ülkesinin saldırganlığı ve hegemonyası için bir ödül olarak görüleceğini dile getirdi.

Silahların ortadan kaldırılmasını savundu

2013'e gelindiğinde ilgisinin merkezinde İsrail'in Filistin'e dönük işgali ve saldırıları vardı. İsrail'in Filistinlilere dönük etnik temizliğini, onların evlerinin yıkılmasını, kötü yaşam koşullarını, İsrail'in ördüğü duvarı, Gazze'ye dönük ambargoyu vs. eleştirdi. İsrail nükleer savunma planının detaylarını deşifre ettiği için ağır koşullarda zindanda tutulan İsraili nükleer teknisyen Mordechai Vanunu'ya dönük baskılara karşı onu destekledi ve nükleer silahları Auschwitz gaz odalarıyla özdeşleştirerek İsrail'in politikalarını eleştirdi. Birçok kez İsrail ve Filistin'e ziyaretler gerçekleştirdi, protestolara katıldı; bir kez İsrail askerlerinin attığı bir plastik mermiyle ayağından yaralandı. Gazze ziyaretinde Hamas lideriyle görüştü, Hamas'ın Avrupa'nın terörist listesinden çıkarılması gerektiğini dile getirdi. Gazze'ye deniz yoluyla insanı yardım ulaştırırken birinde İsrail tarafından bir hafta tutuklanıp hücreye atıldı. Gazze'ye dönük ablukayı kırmak amacıyla Mayıs 2010'da MV Rachel Corrie gemisiyle girişimde bulunanlar arasındaydı.

28 Eylül 2010'da Nobel Barış Ödülü alanlardan bir heyetle İsrail'e girmek istediğinde on yıllık giriş yasağı olduğunu öğrendi, mahkemenin aksi kararına rağmen sınırdışı edildi. Gazze'ye ulaşmak için 2014 ve 2016'da iki deneme daha yapan Maguire yanındakilerle birlikte, Mısır ve İsrail tarafından bir kez daha sınırdışı edildi. 2012'de New York City'de İsrail-Filistin çelişkisi üzerine yapılan Russell Tribunal (Russell Mahkemesi)'de, İran Nükleer Karşıtı Anlaşmayı imzalamışken, Obama'nın neden 200 nükleer bombaya sahip İsrail'in İran'ı tehdit etmesine izin verdiğini sorguladı. Amerika'da tabu olan bu konunun tartışılması birçok kişinin gözünün açılmasını sağladı. Mart 2018'de, Nobel Barış Ödülü almış olan Şirin Ebadi ve Tawakkol Karman ile birlikte, katliama tabi tutulan Rohingya'ların kamplarını ziyaret etti, Dakka'ya döndükten sonra Bangladeş sivil toplum örgütlerinin üyeleriyle Rohingya sorununu tartıştı.

Mairead Maguire, barışçıl yolla sorunların çözülebileceğine inanan bir pasifist olarak, silahların ortadan kaldırılması ve silahlı barış savunucularından çok uluslu bir topluluğun oluşturulmasını savunuyor.

Maguire, çalışmalarından dolayı, çeşitli üniversite ve kolejler tarafından onursal derecelere ödüllendirilmiş, ayrıca çeşitli kurumlardan ödüller almıştır.

Fidan YILDIRIM

